

УДК 636. 4.082

*Когут О. С., Івченко І. О. студентки IV курсу напрямку підготовки «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»,
Науковий керівник – Мельник В. О., кандидат біологічних наук, доцент
Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв, Україна*

ТЕХНОЛОГІЯ ВНУТРІШНЬОМАТКОВОГО ОСІМЕНІННЯ СВИНОМАТОК

Актуальність. Підвищення показників заплідненості та відтворювальних якостей свиноматок при штучному осіменінні в господарствах різної спеціалізації залишається досить актуальною проблемою.

Застосування економних способів штучного осіменіння свиноматок з використанням мінімальної кількості спермій в малому об'ємі спермодози для досягнення високих показників заплідненості та багатоплідності впроваджується в передових сучасних господарствах доведено в дослідях численних авторів.

Мета і методика досліджень. Вивчення та обґрунтування доцільності впровадження внутрішньоматкового осіменіння свиноматок для підвищення їх заплідненості і багатоплідності, а також економії сперми кнурів з найвищим індексом племінної цінності.

Досліди проведено в умовах племзаводу СГВК Агрофірми «Миг-Сервіс-Агро» Миколаївської області. У досліді використано 55 свиноматок живою масою 280-320 кг з 2-4 опоросом. Свиноматок в статевій охоті виявляли один раз на день зранку за допомогою кнура-пробника. Штучне осіменіння проводили два рази: перший раз – в другій половині дня о 14-16-й год., другий – зранку наступного дня о 9-10-й год. Для штучного осіменіння піддослідних свиноматок використовували спермодози об'ємом 40 мл в яких було 2 млрд. активних спермій. Для розбавлення сперми використовували розріджувач BTS-3 medi nova, Італія. Для введення сперми використовували катетери Magaplus S, Іспанія для внутрішньоматкового осіменіння свиноматок.

Результати досліджень та їх обговорення. Після вибору свиноматок в статевій охоті їх переводили в цех осіменіння в індивідуальні станки де проводили штучне осіменіння. Перед осіменінням наводили туалет зовнішніх статевих органів свиноматок.

Спочатку вводили зовнішній катетер під кутом 30-40° в передвір'я піхви по верхньому склепінню у санітарному поліетиленовому чохла на глибину 7-10 см до уретральної складки. Після чого санітарний чохол розривали і катетер горизонтально вводили в піхву і шийку матки. Для забезпечення легкого введення катетера в шийку матки його головку змащували нейтральним гелем, що також знижує ризик травмування слизової оболонки складок шийки матки. При введенні катетера в шийку матки його обертали проти годинникової стрілки для попередження скорочень і блокування складками шийки головки катетера. Щоб перевірити точність введення зовнішнього катетера у шийку матки його легко і обережно тягнемо на себе, шийка на таке подразнення відповідає скоро-

ченням і фіксує катетер, який ми залишаємо на 5-10 хв. В цей час проводимо введення зовнішніх катетерів іншим свиноматкам.

Через зовнішній катетер вводили внутрішньоматковий, обережно просували його вперед поки відчували опір складок шийки матки. Необхідно враховувати анатомо-фізіологічні особливості шийки матки і прикладати відповідні зусилля, щоб не травмувати слизову оболонку.

Спермодозу вводили за шийку в тіло матки натискаючи на пластиковий флакончик і після цього виводили внутрішньоматковий катетер обертаючи його за годинниковою стрілкою. Зовнішній катетер залишали в шийці матки протягом 10-15 хв. попередньо закривши отвір катетера корком, що попереджає витікання сперми назовні.

Після внутрішньоматкового осіменіння опоросилось 39 свиноматок, що склало 70,9 %. Всього було одержано 476 поросят, в тому числі ділових 366 голів, вихід поросят всього на одну свиноматку без врахування аварійних опоросів складає $13,0 \pm 0,26$ голів, в тому числі ділових – $9,9 \pm 0,16$. Було одержано 5 аварійних опоросів, що складає 12,8 %, що перевищує показник по господарству.

Прохолост зареєстровано у 16 свиноматок відповідно 29,1%. Після внутрішньоматкового осіменіння було зафіксовано у 7 свиноматок циклічні перегули через 20-25 діб, тобто повторні статеві охоти в середньому відбулись на $22,3 \pm 0,87$ днів. Цих свиноматок осіменили повторно нефракційним способом, вони опоросились і було одержано в середньому на опорос всього $14,0 \pm 0,76$ поросят на одну свиноматку, в тому числі ділових – $11,3 \pm 0,78$. Повторно після внутрішньоматкового осіменіння на 45-48-49 добу в статеву охоту прийшло 3 свиноматки і після штучного осіменіння нефракційним способом 2 опоросилось і від них одержано 10,5 поросят, в т.ч. ділових – 9,5, а одна свиноматка знову перегуляла через 25 діб, була осіменена і привела всього 17 поросят, в т.ч. 14 ділових.

Деякі травми спричиняють довготривалі порушення репродуктивної функції свиноматок, що приводить до їх вибраковки. Після внутрішньоматкового осіменіння 6 свиноматок або 10,9 % не запліднились при осіменінні і були вибракувані.

Висновки і пропозиції. Набутий досвід дозволяє широко впроваджувати внутрішньоматкове осіменіння племінних свиноматок, що змушує спеціалістів більш ретельно додержуватись асептики і антисептики при цій технології проведення штучного осіменіння, а також враховувати анатомо-фізіологічні особливості статевих органів свиноматок.

Племінне свинарство вимагає більш обережного поводження з основними свиноматками враховуючи їх племінну цінність та вартість, тому вважаємо, що застосування внутрішньоматкового осіменіння доцільно при використанні заморожено-розмороженої сперми кнурів з найвищим індексом племінної цінності. В той же час в промисловому свинарстві доцільно і оправдано застосування внутрішньоматкового осіменіння масовістю та швидкістю осіменіння при використанні оптимальних спермодоз цінних кнурів.